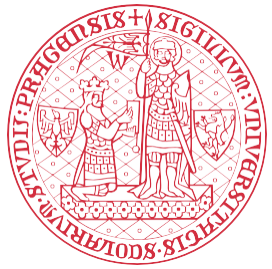

Univerzita Karlova

Přehled využívaných evaluačních nástrojů a metod hodnocení kvality výuky na zapojených VŠ

s důrazem na jejich výhody a nevýhody

Dotazníkové šetření

INSTITUCE

Vedení univerzit a vedení fakult

Sběr dat: 10.6.– 31.7. 2023

N = 65

VYUČUJÍCÍ

3 až 5 vybraných vyučujících metodou samovýběru oslovených institucí

Sběr dat: 10. 6.–31. 7. 2023

N = 100

Instituce

Sběr dat: 10.6.– 31.7. 2023
N = 65

Respondenti:

- vedení univerzit,
- vedení fakult.

Respondenti

Majorita uvádí odpovědi za fakulty (83 % případů, N = 54)

Nejčastěji vyplňují proděkani (64 % případů, N = 36)

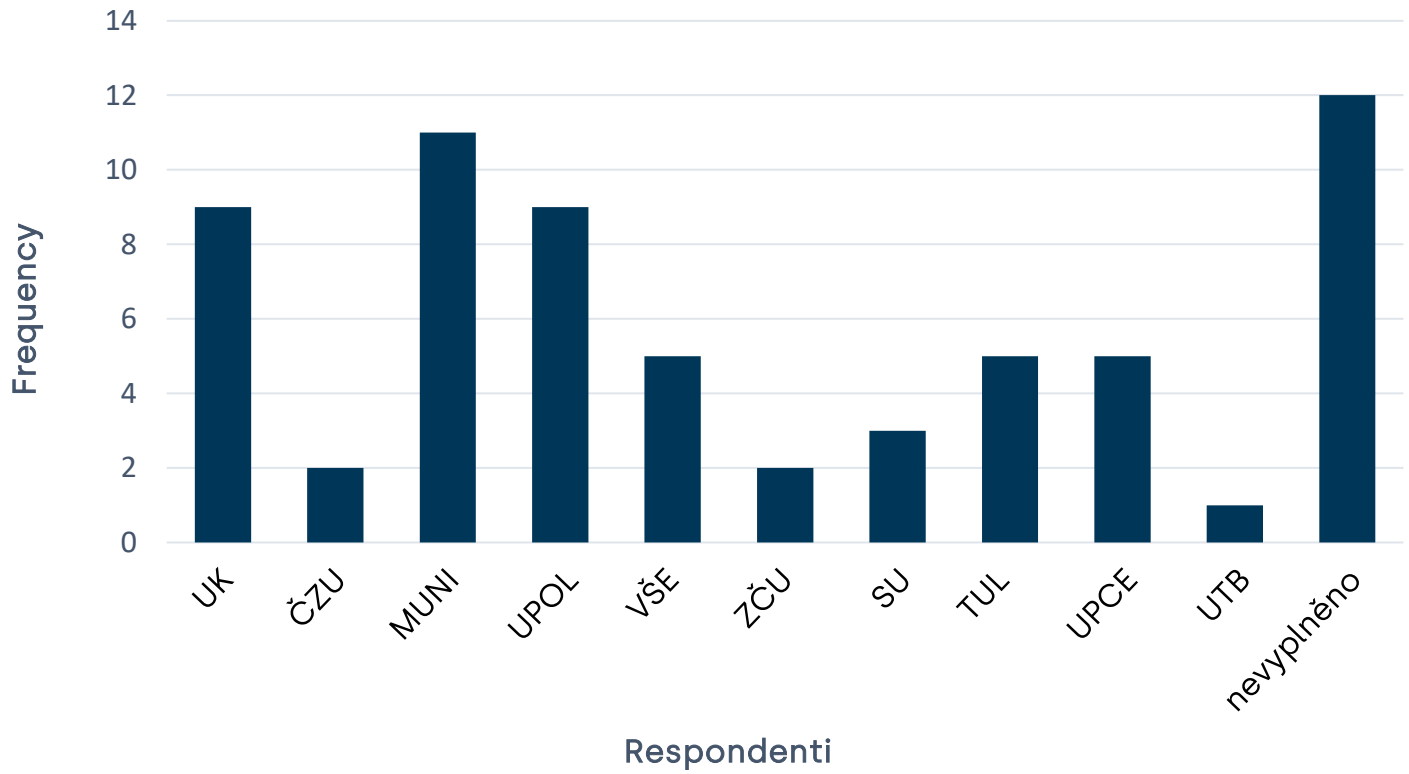

Odpovědi uvedené za:

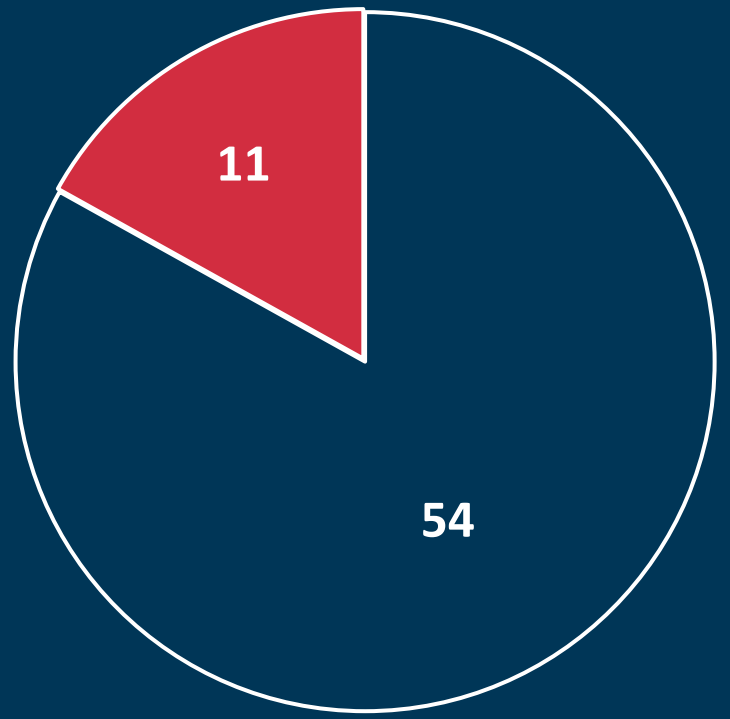

3 roviny zpětné vazby

Zpětnou vazbu na kvalitu výuky získávají instituce:

- od studentů/absolventů
- ve vztahu nadřízený/podřízený
- od kolegů (peer feedback)

Používané evaluační nástroje

Nejčastěji používané:

- studentská anketa,
- diskuze se studenty,
- dotazník pro absolventy.

Nejméně používané:

- návštěvy odborníka na didaktiku,
- kolegiální návštěvy.

Jako jiné evaluační nástroje byly uvedeny:

- průběžná studentská evaluace (N = 4),
- anketa o předčasném ukončení (N = 2).

Od r. 2023 používáme dotazník pro studenty, kteří předčasně ukončují studium. Chyběl nám jejich názor.

Používá vaše univerzita, resp. fakulta evaluační nástroje ke zjištění či zvýšení kvality výuky?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Studentská anketa	64	21.2%	98.5%
Diskuze se studenty (např. skupinové diskuze)	53	17.5%	81.5%
Dotazník pro absolventy	38	12.6%	58.5%
Dotazník pro vyučující	9	3.0%	13.8%
Návštěvy seniornějších vyučujících/zástupců vedení v hodinách mladších vyučujících	21	7.0%	32.3%
Návštěvy odborníka na didaktiku (a nikoli vyučovaný obor) v hodinách vyučujících	6	2.0%	9.2%
Kolegiální návštěvy (peer visits; kolegové si vzájemně chodí do výuky a následně o ní hovoří)	9	3.0%	13.8%
Skupinová setkání vyučujících – diskuze věnované tomu, jak u vás v instituci vyučujete	30	9.9%	46.2%
Formální rozhovory s vyučujícími (individuální či skupinové)	33	10.9%	50.8%
Obsahovou analýzu dokumentů (např. sylabů kurzů či plánů hodin) či výsledků předmětů (např. rozložení známek mezi studenty)	28	9.3%	43.1%
Používáme jiné evaluační nástroje	11	3.6%	16.9%
Celkem	302	100.0%	464.6%

Příklady dobré praxe

1. Ročníkoví zástupci, se kterými průběžně komunikujeme a pravidelně se setkáváme
2. Dotazník pro studenty, kteří předčasně ukončují studium
3. Vyzkoušený dvouúrovňový postup:
    - skupinová diskuse se studenty,
    - skupinová setkání vyučujících.

– SKUPINOVÁ DISKUSE SE STUDENTY–

Sami ve skupinách píší na flipcharty silné a slabé stránky z hlediska obsahu výuky, metod výuky, návaznosti předmětů (celková koncepce) a praktické využitelnosti, poté je společně diskutujeme.

– SKUPINOVÁ SETKÁNÍ VYUČUJÍCÍCH –

Navazuje na diskuse se studenty, naše reflexe a plán, co budeme měnit, zhodnocení, co se nám osvědčilo z minulého roku apod.

Nástroje považované za nejfunkčnější

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Studentská anketa	31	26.3%	40.8%
Dotazník pro absolventy	4	3.4%	5.3%
Diskuze se studenty	35	29.7%	46.1%
Rozhovory, diskuze a setkání mezi vyučujícími	20	16.9%	26.3%
Kolegiální návštěvy a hospitace	14	11.9%	18.4%
Obsahová analýza	7	5.9%	9.2%
Návštevy odborníka na didaktiku	4	3.4%	5.3%
Jednání o kvalitě v akademickém senátu	1	0.8%	1.3%
Ústní zkoušení	1	0.8%	1.3%
Sebehodnocení	1	0.8%	1.3%
Celkem	118	100.0%	155.3%

Kontaktní metody jsou efektivnější pro získání zpětné vazby.

Kombinace studentské ankety, diskuse se studenty a skupinová setkání s vyučujícími přinášejí pravdivější obraz o kvalitě výuky.

Nejvíce vypovídající jsou diskuze se studenty. Zejména od studentů vyšších ročníků je možné získat zajímavou zpětnou vazbu, se kterou je možné dále pracovat. Oficiální studentskou anketu bere část studentů jako něco, »co musí/ by mělo udělat« a to se dost odráží i v hodnocení. Z diskuzí se studenty víme, že »prostě něco zaklikají, jako když jim přijde dotazník z e-shopu« a psát komentáře se jim »moc nechce«.

Povinné (zavedené) evaluační nástroje

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Studentská anketa	56	42.4%	86.2%
Diskuze se studenty (např. skupinové diskuze)	8	6.1%	12.3%
Dotazník pro absolventy	20	15.2%	30.8%
Dotazník pro vyučující	6	4.5%	9.2%
Návštěvy seniornějších vyučujících/zástupců vedení v hodinách mladších vyučujících	5	3.8%	7.7%
Formální rozhovory s vyučujícími (individuální či skupinové)	18	13.6%	27.7%
Skupinová setkání vyučujících – diskuze věnované tomu, jak u vás v instituci vyučujete	3	2.3%	4.6%
Obsahovou analýzu dokumentů (např. sylabů kurzů či plánů hodin) či výsledků předmětů (např. rozložení známek mezi studenty)	13	9.8%	20.0%
Používáme jiné evaluační nástroje	3	2.3%	4.6%
Celkem	132	100.0%	203.1%

Nástroje garantování obdobných nároků

Které nástroje vám pomáhají?

- Standardizace,
- diskuze při nastavování testu.

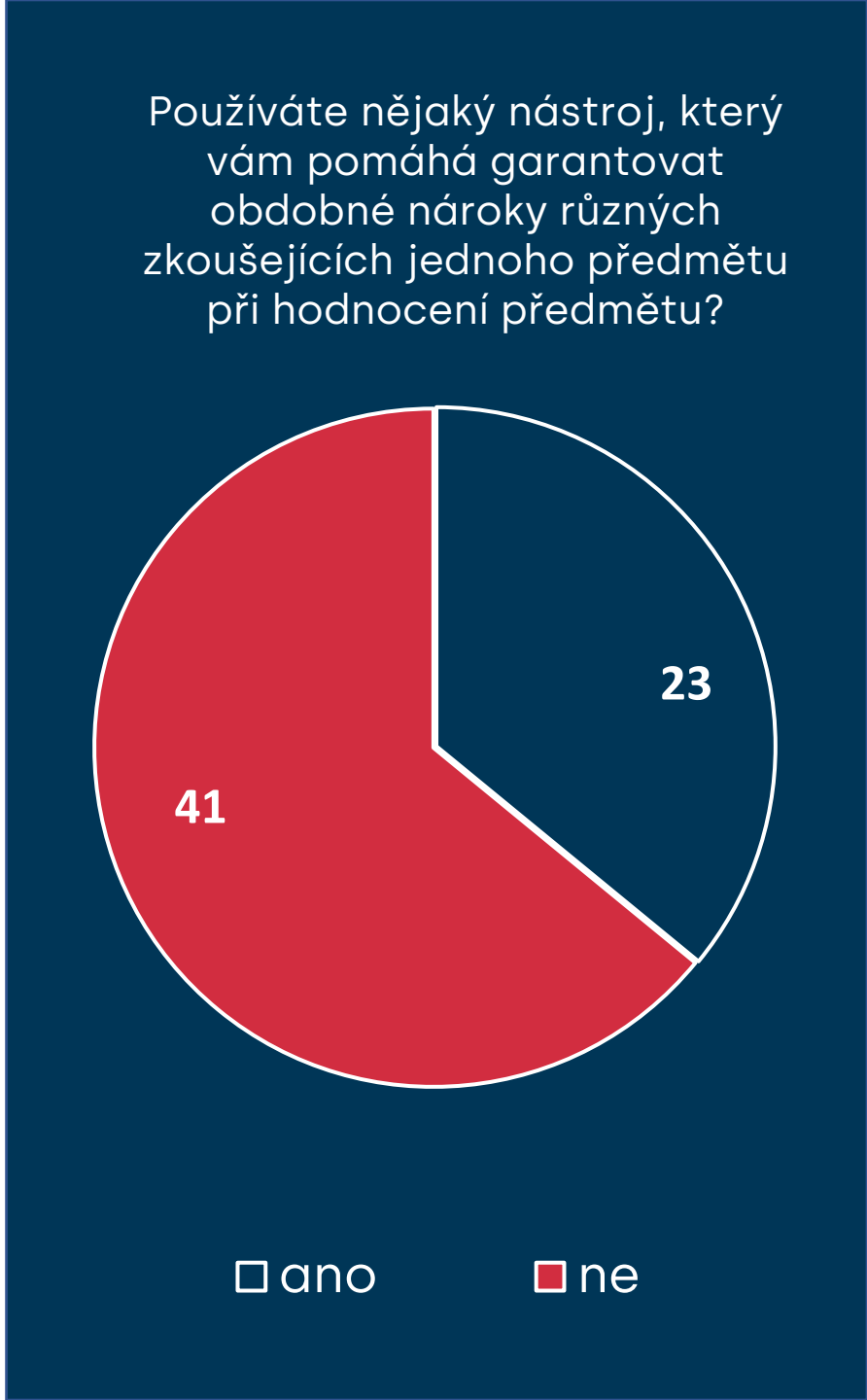

Příklady dobré praxe

1. Garant předmětu u písemné zkoušky sbírá otázky od vyučujících a sestavuje vyvážené testovací sady, u zkoušení ústního je pak osobně přítomen a garantuje jednotnost.
2. Slovní popis výkonu studujících pro každý stupeň hodnocení, diskuze vyučujících daného předmětu nad nastavením očekávání a hodnocení na začátku semestru.
3. U písemných testů lze požádat odborníky na testování, aby vybalancovali náročnost testů tak, aby hodnocení bylo spravedlivé bez ohledu na studijní skupinu či vyučujícího.

Výsledky učení

Pracuje vaše instituce s výsledky učení?

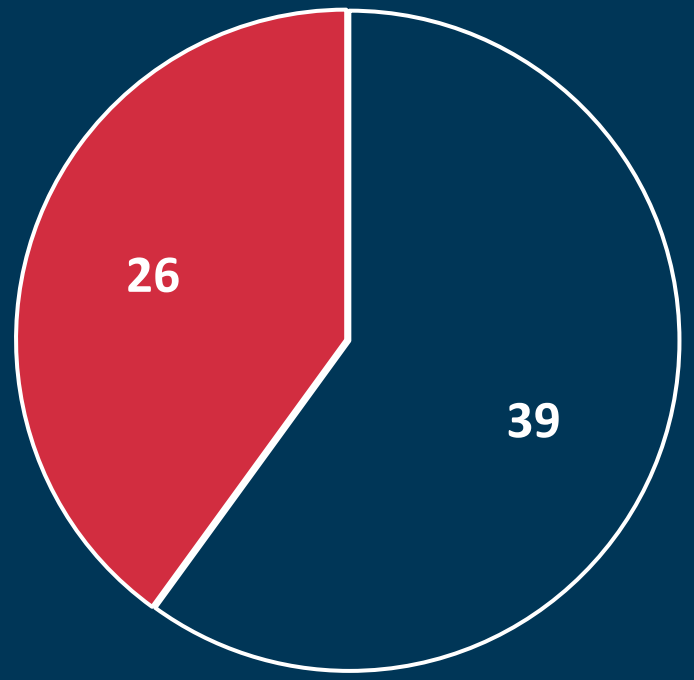

Jsou povinnou součástí sylabu každého předmětu, jsou povinnou částí akreditace. Každý program má stanoveny výstupy z učení, musí prokázat, pomocí kterých předmětů jsou tyto výstupy dosahovány. Výstupy z učení jednotlivých předmětů musí korespondovat s výstupy z učení celého programu a s podobou státní závěrečné zkoušky.

Příklady dobré praxe

1. Jasně zformulované výsledky učení studenti najdou na začátku semestru u každého předmětu v informačním systému.
2. Probíhá jejich průběžná evaluace, interně na úrovni jednotlivých kateder, externě na úrovni univerzity.
3. Ověřujeme jejich dosahování pomocí simulovaných situací.
4. Ověřujeme jejich relevanci podle zpětné vazby od zaměstnavatelů a uplatnění absolventů.
5. Pilotně používáme: https://aurora-universities.eu/louis.

Jak pracujete s výsledky učení?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
analýza úspěšnosti	1	1.5	2.9	2.9
AOL report	1	1.5	2.9	5.7
povinnost	9	13.8	25.7	31.4
evaluace a vyhodnocení	7	10.8	20.0	51.4
evaluace a implementace	10	15.4	28.6	80.0
evaluace a ověřování	5	7.7	14.3	94.3
záleží na vedoucím	1	1.5	2.9	97.1
komunikace studentům	1	1.5	2.9	100.0
celkem	35	53.8	100.0	

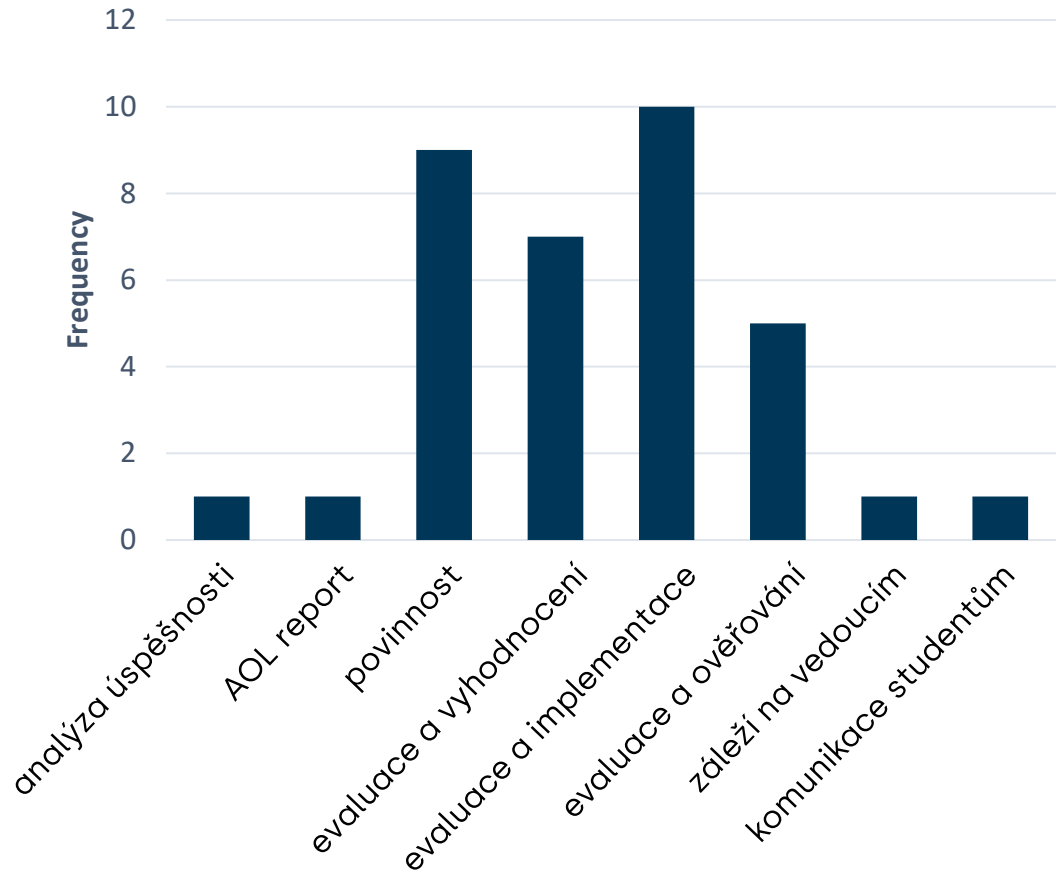

Standardy kvality výuky

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ano	18	27.7	27.7	27.7
ne	47	72.3	72.3	100.0
celkem	65	100.0	100.0	

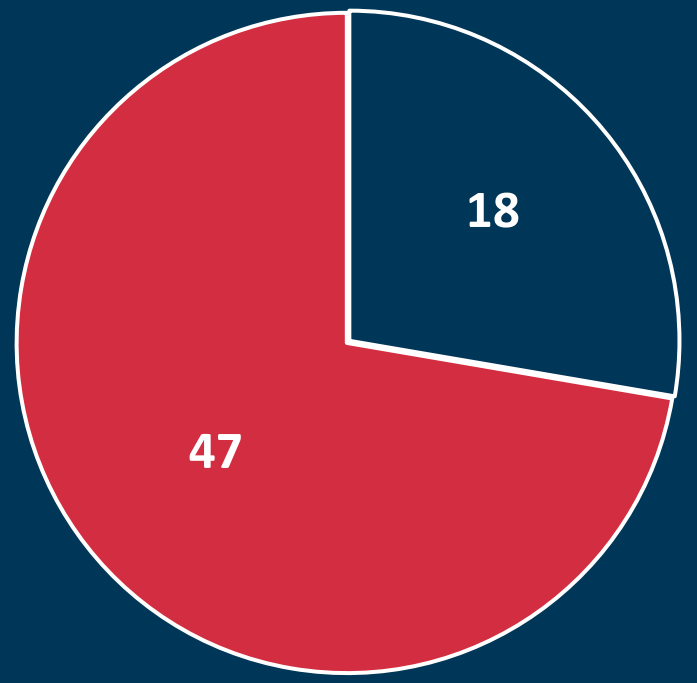

Odraz výsledků evaluace v ohodnocení vyučujících

Jak konkrétně se odráží?

- cena za pedagogickou činnost 25 % (N = 9)
- finanční ohodnocení 28 % (N = 10)
- kombinace cen za pedagogickou činnost s finančním ohodnocením (33 %, N = 12)
- 14 % zdůraznilo, že se to liší dle pracovišť

Odráží se výsledky evaluace kvality výuky vyučujících v ohodnocení (např. finančním, ocenění nejlepších vyučujících…) na vaší univerzitě, resp. fakultě?

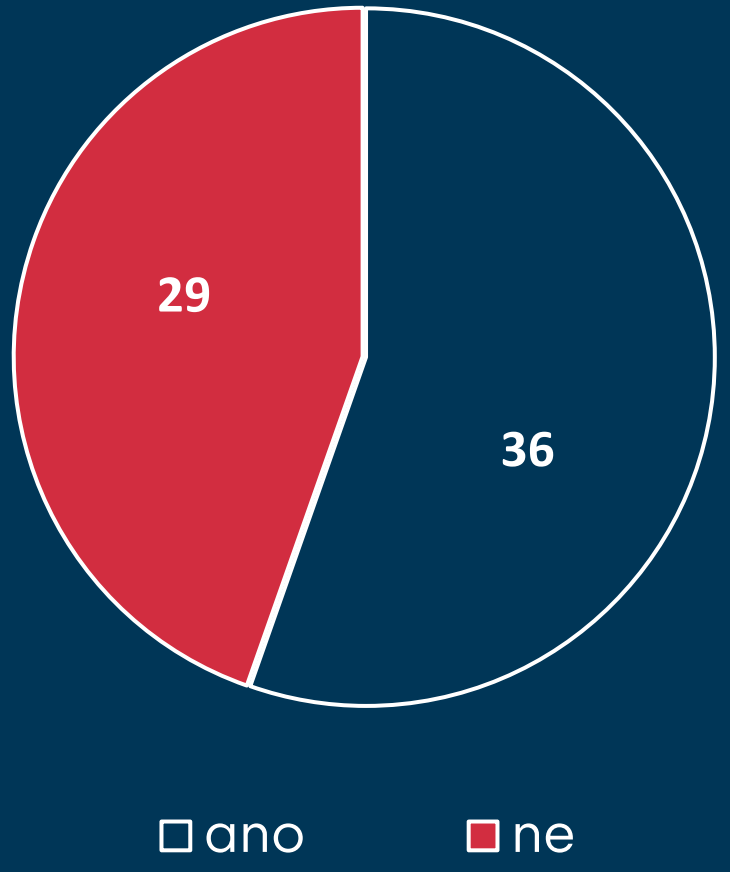

Vedoucí pracovišť berou zpravidla anketu na vědomí při odměňování, které ovšem nezahrnuje pouze výuku.

Praxe se liší na jednotlivých pracovištích. Vedoucí mají pro svá pracoviště stanovena pravidla pro odměňování, jejichž součástí může být také kvalita výuky.

Příklady dobré praxe

1. Vyhlašují se inspirativní pedagogové z řad akademický pracovníků i doktorandů. Na úrovní fakult i celých univerzit.
2. Evaluace pedagoga je předmětem hodnotícího pohovoru vyučujícího s vedoucím katedry. Problematické (velmi kritické) evaluace řeší s vyučujícím garant programu, případně proděkan pro studium.

Podpora vyučujícím

Jakou konkrétní podporu nabízí?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Jazyková školení	46	26.3%	79.3%
Jiná (prosím uveďte jaká další)	16	9.1%	27.6%
Rétorická školení	22	12.6%	37.9%
Didaktická školení	46	26.3%	79.3%
Školení v práci s technikou	45	25.7%	77.6%
Celkem	175	100.0%	301.7%

Další podpora, kterou instituce nabízí vyučujícím: různá školení, kurzy a pedagogické konference

Nabízí vaše instituce nějakou podporu vyučujícím, kteří chtějí zlepšovat kvalitu své výuky?

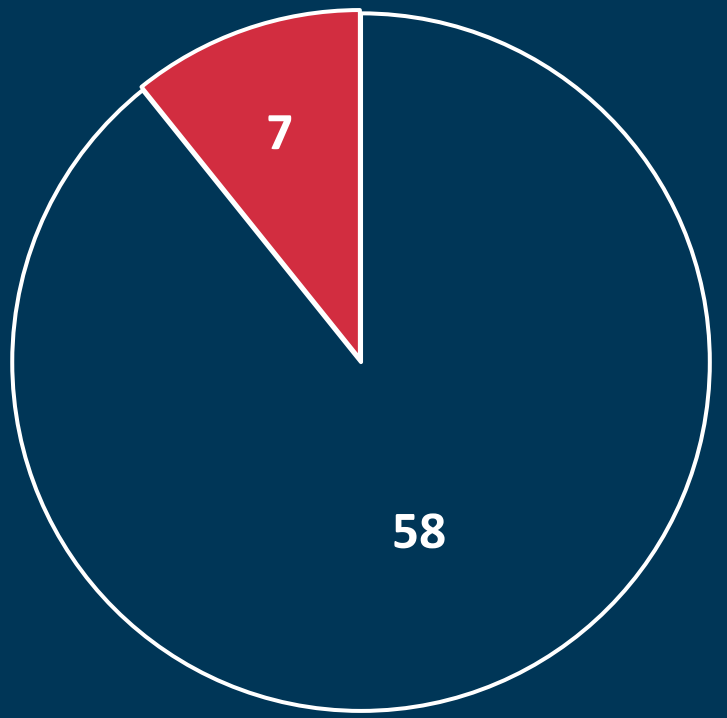

Vize ve vzdělávání

Jaké jsou v současnosti vaše 3 hlavní priority?

- rozvoj metod evaluace a pedagogických kompetencí (57 %)
- zvýšení kvality výuky (43 %)
- lepší provázanost s praxí (40.5 %)
- moderní trendy a inovativní vzdělávání, interdisciplinarita (38 %)
- student centred learning (27 %)

Máte v oblasti rozvoje kvality výuky ve vaší instituci vizi ve vzdělávání, ke které směřujete?

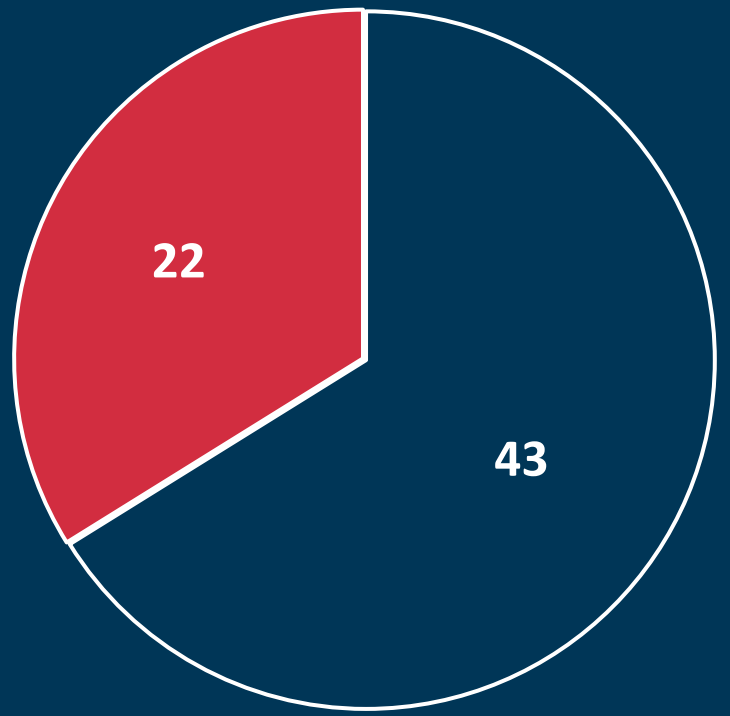

Naše vize:
1. motivovat vyučující k dalšímu pravidelnému sebevzdělávání v oblasti pedagogických kompetencí,
2. pevně zakotvit kvalitu výuku jako jeden z atributů odměňování zaměstnanců,
3. tak jako je zohledňována kvalita vědecké práce při habilitačním řízení, měla by být zohledňována i kvalita výuky.

Míříme ke Strategii 2030+, chceme mít kvalitní pedagogy, kteří ví, co a proč učí a jak je to důležité pro život. Chceme zapojovat studenty a představit jim různé formy výuky.

Minimalizace administrativní zátěže pedagogů.

Vyučující

Sběr dat: 10. 6.– 31. 7. 2023
N = 100

Respondenti:

- 25 % všech vyplněných dotazníků tvoří vyučující UK, 23 % vyučující Slezské univerzity v Opavě,
- majoritou jsou asistentky a asistenti (N = 58 – 58 %).

Evaluační nástroje

Používá vaše fakulta evaluační nástroje ke zjištění či zvýšení kvality výuky?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Studentská anketa	94	28,7%	94,0%
Diskuze se studenty (např. skupinové diskuze)	46	14,1%	46,0%
Dotazník pro vyučující	14	4,3%	14,0%
Dotazník pro absolventy	44	13,5%	44,0%
Návštěvy odborníka na didaktiku (a nikoli vyučovaný obor) v hodinách vyučujících	5	1,5%	5,0%
Návštěvy seniornějších vyučujících/zástupců vedení v hodinách mladších vyučujících	21	6,4%	21,0%
Kolegiální návštěvy (peer visits	15	4,6%	15,0%
Formální rozhovory s vyučujícími (individuální či skupinové)	23	7,0%	23,0%
Skupinová setkání vyučujících – diskuze věnované tomu, jak u vás v instituci vyučujete	30	9,2%	30,0%
Obsahovou analýzu dokumentů (např. sylabů kurzů či plánů hodin) či výsledků předmětů (např. rozložení známek mezi studenty)	25	7,6%	25,0%
Používáme jiné evaluační nástroje	10	3,1%	10,0%
Celkem	327	100,0%	327,0%

Další evaluační nástroje

Pokud používáte jiné evaluační nástroje, prosím rozepište, co konkrétně používáte?

- Hlavní jiný nástroj k evaluaci respondenti nejčastěji uváděli **neformální diskuzi**

Naše fakulta považuje výuku za podřadnou činnost.

Po uzavření známky zjišťuji zpětnou vazbu od každého studenta – verbálně. Zároveň vidím, jestli hodiny studenty baví, jestli se připravují atd.

Mám svého supervizora.

Nástroje garantování obdobných nároků

Pokud vyučujete v předmětu, který zkouší více vyučujících, používáte nějaký nástroj, který vám pomáhá garantovat obdobné nároky různých zkoušejících při hodnocení studentů?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ano	43	43,0	43,0	43,0
Ne	20	20,0	20,0	63,0
Takový předmět nevyučuji	37	37,0	37,0	100,0
Celkem	100	100,0	100,0	

Příklady dobré praxe

1. „Máme materiál, který jsme všichni participující vyučující společně prodiskutovali a sepsali, kde je jednoznačně stanoveno, co chceme u které otázky slyšet na který stupeň hodnocení. Máme to pro ústní i písemné zkoušení.“
2. „Vedeme si statistiku známkování jednotlivých examinátorů a vyhodnocujeme ji.“
3. „Zkušební komise jsou vždy dvoučlenné, složené z hlavního zkoušejícího a přísedícího. Přísedící se střídají a přísedí všem hlavním examinátorům.“
4. „Na začátku zkouškového zkoušíme ve dvojících, abychom si nastavili podobně náročné hodnocení.“

Příklady dobré praxe

5. „Nad zkušenostmi z proběhnutého zkouškového období se sejdeme a mluvíme o nich.“
6. „Testové otázky v systému Moodle nastavujeme tak, aby měli všichni studenti podobně namíchané otázky různé obtížnosti.“
7. „Náhodně čteme posuzované semestrální práce vzájemně a diskutujeme, jaké by kdo z vyučujících dal hodnocení a proč.“

Výsledky učení

Pracujete vy osobně nebo vaše fakulta s výsledky učení?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ano	52	52,0	52,0	52,0
Ne	21	21,0	21,0	73,0
Nevím	27	27,0	27,0	100,0
Celkem	100	100,0	100,0	

Příklady dobré praxe

1. „Studenti ode mne dostanou na začátku semestru seznam sebehodnotících kritérií s výsledky učení (SMART formulace). Obsah kurzu je následně koncipován tak, aby měli studenti příležitost si výsledky učení v rámci semestru osvojit (prostřednictvím práce v hodinách, zadaného samostudia a doporučené literatury a dalších zdrojů). Takto formulované výsledky učení pak ověřuji při zápočtu/zkoušce a studenti také provádějí vlastní sebehodnocení jejich osvojení.“
2. „Na počátku semestru s nimi studenty seznámíme. Mají je u každé hodiny v Moodle opoře. Konzistentně podle nich hodnotíme studenty – průběžně i u zkoušek.“

Standardy kvality

Má vaše fakulta definovány standardy kvality výuky?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ano	15	15,0	15,0	15,0
Ne	33	33,0	33,0	48,0
Nevím	52	52,0	52,0	100,0
Celkem	100	100,0	100,0	

Odraz výsledků evaluace v ohodnocení vyučujících

Odráží se výsledky evaluace kvality výuky vyučujících v ohodnocení (např. finančním, ocenění nejlepších vyučujících…) na vaší fakultě?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ano	37	37,0	37,0	37,0
Ne	42	42,0	42,0	79,0
Nevím	21	21,0	21,0	100,0
Celkem	100	100,0	100,0	

Příklady zjištěné praxe

1. „Vedoucí pracoviště může zahrnout do osobní odměny.“
2. „Finanční ohodnocení vyučujícího/pracoviště není zřejmé, zda se děje.“
3. „Jsou oceňováni nejlepší pedagogové, jak ústně, tak formou drobné finanční odměny v rámci kateder. Bohužel k tomuto nejsou dostatečné finanční prostředky.“
4. „Máme cenu děkana za inspirativní pedagogický výkon, ale že by se to promítlo do finančního ohodnocení, tím si nejsem jistá… a vlastně bych to ani nechtěla v tom smyslu, aby se za »špatný výkon« snižovala mzda. Při aktuálních evaluačních nástrojích by to mohlo vést k určité korupci procesu, »podbízení se« na úkor skutečné ověřování kvality výuky.“

– KDO A JAK VÁS MOTIVUJE? –

Vedoucí katedry docela pečlivě čte studentské evaluace a při každoročním pohovoru se zaměstnanci to docela důsledně řeší. Minulý vedoucí katedry to ovšem nedělal a nic se nestalo.

Motivuje mě určitě můj přímý nadřízený. Slovně. Je to profesionál a dobrý akademik. Pracuji na sobě, protože chci, aby byl s mou prací spokojený. Chci být platným členem týmu.

KDO A JAK VÁS MOTIVUJE?

Scházíme se a společně vymýšlíme, jak bychom mohli vyučovat ještě jinak, a také zkoumáme, jak kdo vlastně vyučuje. Neiniciuje to oficiální nadřízený, ale kolegyně, kterou vnímáme jako naši tahounku.

Z pohledu blízkých kolegů a nadřízených jde o vzájemnou pozitivní motivaci směřující ke zlepšování celého studijního programu a znalostí a dovedností absolventů. Z pohledu vedení fakulty a univerzity jde o negativní motivaci s cílem zvyšovat propustnost studia (nejsou studenti = nejsou peníze).

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

Více času na výuku místo přebujelé byrokracie.

Důvěra na pracovišti.

Pravidelná konfrontace s kolegy a hospitace na hodinách.

Mít teaching assistants, kteří se budou věnovat studentům na cvičení.

Určitě možnost vidět naživo „best practices" – nejlepší praktické příklady a ukázky toho, jak by to ideálně mělo vypadat v praxi. Určitě i další didaktická školení.

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

Čas! Byrokracie, řešení projektů, samotná výuka a vědecká práce zaberou celou pracovní dobu. Všechny tyto činnosti je nutné vykonávat pro fungování instituce a jsou sledovány, hodnoceny. Na připravení kvalitních výukových podkladů není dostatek času a jejich vytvoření není nijak oceněno.

Učit na vysoké škole, kde studenti nemají 40 hodin frontální výuky týdně (protože pak nemají žádnou šanci se na předmět připravit) a vyučující učí dva a nikoli pět kurzů.

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

Na kvalitě své výuky, respektive na jejím zlepšování soustavně pracuji. Byla bych ráda, kdyby to někdo ocenil. To nesporně motivuje k lepším výkonům (ve všech oblastech). Stačí jistě slovní ocenění. Ráda bych měla pocit, že mou práci někdo sleduje a oceňuje, co se mi povedlo. Nejen opakuje, co se ještě nepovedlo, nebo co se ještě musí udělat.

Já osobně bych uvítala:
a. sepsaná kritéria kvality výuky, abychom všichni věděli, co je preferovaným ideálem,
b. systém výchovy mladších vyučujících, které já často beru do výuky a často je navštěvuju, ale děláme to ve volných chvílích a bez opory v kritériích kvality, což považuju za velmi přínosné a příjemné, nicméně dlouhodobě neudržitelné,
c. cílenější otázky v naší Předmětové anketě tak, aby skutečně zjišťovaly kvalitu výuky.

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

Pomohla by změna přístupu k hodnocení práce akademického pracovníka, kdy nevhodně nastavené byrokratické parametry hodnocení výkonu akademického pracovníka a následně fakult ve společenských vědách vycházejí z publikační činnosti jen v prestižních časopisech. Dále zatížení účastí v mnoha vědeckých radách, komisích, psaní mnoha různých typů posudků a naplňování mnoha směrnic na vše možné, degraduje naši práci a zcela upozadí důležitou roli akademika v oblasti vzdělávání.

Odpovídající finanční ohodnocení reflektující nejenom vědeckou činnost. Přístup vedoucích pracovníků, kteří výuku pojímají jako rovnocennou činnosti vědecké a o své zaměstnance se patřičně starají.

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

V kariérním růstu (habilitace…) srovnat váhu energie věnované zlepšení kvality výuky s váhou energie věnované vědě a výzkumu.

Nejlepší motivací by přirozeně byly finanční odměny, na které bohužel není dostatek zdrojů v rozpočtech. Namísto všemožných rozvojových a cílených výzkumných dotačních programů by mohl existovat spíše robustní dlouhodobý program na podporu kvalitních pedagogů. […] došlo ke značnému vychýlení ve prospěch »vědy« a byrokracie, na úkor samotné výuky. Akademičtí pracovníci jsou tlačeni do publikování »excelentních« výzkumných článků v zahraničních časopisech, které bohužel téměř nikdo nečte. Naopak kvalitní učební text pro studenty je dnes považován za nulitní.

CO BY VÁM OSOBNĚ POMOHLO KVALITU VAŠÍ VÝUKY POSTOUPNĚ ZLEPŠOVAT?

Nemuset jednou za tři roky do konkursu, kde se mě budou ptát POUZE na počet impaktovaných publikaci a nic jiného.

Vyvážené rozložení času mezi VaV a rozvoj výuky. Nyní je klade větší důraz na VaV.... Ať po nás NAÚ přestane (např. u profesních SP) požadovat nesmyslné čárky ve výzkumu, které absolutně nereflektují odbornost a připravenost vyučujících na kvalitu výuky, a namísto toho se bere v potaz zapojení akademika do praxe, smluvního výzkumu apod.

Doporučení do budoucna

1. Lépe pracovat se studentskou anketou: motivovat k vyplňování, ukazovat studentům, jak se pracuje s výsledky, lépe formulovat otázky, možná umožnit vyučujícím si doplnit do ní otázky vlastní, sbírat výsledky dřív než na samém konci semestru, nebrat ji jako hlavní či dokonce jediný zdroj poznatků o kvalitě výuky, ale jen jeden ze zdrojů, který je důležitý, ale má své limity;
   Řada vyučujících zdůrazňovala diskuzi (se studenty i kolegy) jako protiváhu anonymní, formalizované a masové anketě, jejíž výsledky navíc přichází až po konci semestru. Případně používají vlastní zpětnovazebný dotazník, někteří i opakovaně během semestru.

Hlavní výhoda oproti oficiální předmětové anketě je v adresnosti, takže se mohu zeptat, co přesně a jak bych měl změnit, což anonymní anketa neumožňuje a tím je naprosto zbytečná.

Nejvíce vypovídající jsou diskuze se studenty. Zejména od studentů vyšších ročníků je možné získat zajímavou zpětnou vazbu, se kterou je možné dále pracovat. Oficiální studentskou anketu bere část studentů jako něco, »co musí / by se mělo udělat«, a to se dost odráží i v hodnocení. Z diskuzí se studenty víme, že »prostě něco zaklikají, jako když jim přijde dotazník z e-shopu«, a psát komentáře se jim »moc nechce «.

Doporučení do budoucna

2. Při odměňování kvalitní výuky nestačí přihlížet k výsledkům studentské ankety, ale je třeba mít jasně vyčleněné prostředky na odměňování jen za výuku (aby to nebylo společně s vědou a dalšími činnostmi a aby to nebyla možnost, ale pravidlo) a vedle studentské ankety vycházet i z jiných evaluačních nástrojů. Proč máme často tendenci kvalitu výuky odměňovat oceněním „nejlepší pedagog“, zatímco vědu standardně (a někdy i docela štědře) odměňujeme finančně a s vyhlášením „vědce daného roku“ se nespokojíme?

Doporučení do budoucna

3. Jako klíčový krok se ukazuje definovat nároky na kvalitu výuky v jednotlivých institucích. Bez toho ani vyučující, kteří kvalitně chtějí vyučovat a jsou tomu ochotni věnovat svůj čas a energii, vlastně nevědí, jakým směrem se mají ubírat. Samotné definování kvality (např. i s pomocí kompetenčního rámce) k zavedení kvalitní výuky nepovede, je ale důležitým krokem k tomu, aby instituce mohly kvalitní výuku poskytovat.

   I tam, kde je kvalitní výuka definována, o tom řada vyučujících neví.

   Je proto tak důležité, že vzniká příkladný kompetenční rámec v rámci tohoto CRP projektu; je samozřejmě důležité šířit o něm povědomí a debatovat o něm.

   Souvisí to s tím, že v některých institucích nejsou definovány vize v oblasti kvality výuky, případně o nich nevědí lidé v nich působící.

   Projevuje se to i v tom, že je nejednotně používána pedagogická terminologie (např. výsledky učení), někdo termíny používá, někdo volí popis svými slovy.

Doporučení do budoucna

4. Velmi podstatné je **zavést nástroje, které pomáhají zajišťovat shodné nároky u zkoušejících stejného předmětu** – ať už jde o jasně definované výsledky učení, sepsaná a zveřejněná kritéria zkoušení, praxe zkoušení ve více zkoušejících, společně s pravidelným rotováním, nebo pravidelnou debatou o tom, jaké nároky je u které otázky třeba mít na který kvalifikační stupeň. Bez jejich zavedení se snadno u studujících objevuje pocit nespravedlnosti.

Doporučení do budoucna

5. Evaluačním nástrojem nemusí být jen nástroje formální (studentská anketa, formální pohovory), ale i neformální (rozhovor s kolegou, rozhovor se skupinou studentů), neboť i ty nám poskytují cenné informace o kvalitě naší výuky (někdy to mohou být právě neformální nástroje, které lépe vystihnou reálný obraz).
6. Ukazují se limity v tom, jak jsou vyučující obeznámeni s tím, jaké nástroje jsou u nich v instituci dostupné (například zda jejich instituce definuje, jak vypadá kvalitní výuka); je zřejmě potřeba v tomto pracovat na komunikaci dovnitř institucí.
   Mezi vyučujícími existuje velké rozdíly. Existují vyučující, kteří používají širokou paletu oficiálních i neoficiálních nástrojů pro získávání zpětné vazby o kvalitě své výuky, stejně jako ti, kteří svoji o zpětnou vazbu na svoji výuky (příliš) nestojí.

Doporučení do budoucna

7. Před institucemi stojí velký úkol: definovat kvalitní výuku a **postupně zjednávat kvalitě výuky podobnou prestiž a podporu všemožného typu, jakou má kvalitní věda**. Tím spíš, když většinu rozpočtu veřejných vysokých škol činí peníze na výuku, nikoli vědu.
8. **Nápad na pokračující výzkum**: když se ukazuje, že studentské ankety jsou velmi používané institucemi i vyučujícími, zajímavé by bylo **zjistit pohled studujících**. Vědí o tom? Jak vážně je berou oni? Z jakého důvodu? Mají dost zpětné vazby na to, co do nich napíšou a jak se s jejich výsledky pracuje? Co by je motivovalo ankety brát vážněji?

Vyučující
Vedení fakult
Vedení univerzit

Děkuji za pozornost

JUDr. Mgr. Michal Urban , Ph.D.

E-mail: urban@prf.cuni.cz
www.cuni.cz